

УДК 330.161:334.7(045)

DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.198.209-214>

Осіпова Л.В.

кандидат економічних наук

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Osipova Larisa

PhD in Economic Sc.

Vinnytsia Trade and Economic Institute DTEU

<https://orcid.org/0000-0002-0959-5309>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ УЗГОДЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ В ГОСПОДАРСЬКИХ СИСТЕМАХ

У статті досліджено проблеми узгодження економічних інтересів як найбільш дискусійні, складні, далекі від вирішення. Показано що соціально-економічний розвиток суспільства у своїй основі передбачає динамізм економічних інтересів, що несе високий рівень раціональної організації соціуму і його господарської структури, взаємодію господарюючих суб'єктів. Досліджено сутність, форми існування і методи впливу економічних інтересів на процеси, що відбуваються в економічній системі. Відзначено, що економічні інтереси виявляються опосередкованим впливом економічних законів на реальні господарські процеси. Виділено цикл функціонування господарської системи. Досліджено етапи (фази) узгодження економічних інтересів в процесі функціонування господарської системи, виділено чинники впливу на економічні інтереси.

Ключові слова: економічні інтереси, господарська система, економічні закони, мікроекономіка, макроекономіка, суспільні потреби.

THEORETICAL ASPECTS OF THE PROCESS OF RECONCILIATION OF ECONOMIC INTERESTS IN ECONOMIC SYSTEMS

The article examines the problems of economic interest as the most debatable, complex, and far from being resolved. It is shown that the socio-economic development of society fundamentally involves the dynamism of economic interests, which carries a high level of rational organization of society and its economic structure, the interaction of economic entities. And in any economic system this is closely related to both the change in property relations, which ultimately leads to structural shifts in the economy, the resolution of contradictions that arise in this case, and the entire economic system, its structure as a whole. Overcoming contradictions and deformations can be achieved with the coordination of the interests of the subjects of economic relations, with their dynamism in accordance with the change in forms of ownership and adequate structural transformations in social reproduction.

The essence, forms of existence and methods of influence of economic interests on the processes occurring in the economic system are investigated. It is noted that economic interests are manifested by the indirect influence of economic laws on real economic processes. The form of influence of economic law on the process of management is implemented through economic interest. Economic interest itself acts as a creative basis in the formation of the structure of the economic system. The coordination of economic interests refers to the process of ordering economic relations, which are a real reflection of abstractions.

The economic system is described through the correlation pair "object - subject". It is proven that methodologically the economic system is a more accurate term in the case when economic entities are understood as economic entities that conduct real economic activity. It is assumed that the correlation pair "object - subject" in the context of the economic system is filled with meaning and acts as "economic system - economic system". It is concluded that the orientation of economic interests at the micro level is expressed through the criteria for making decisions in the process of economic activity. The cycle of the functioning of the economic system is highlighted. The stages (phases) of coordination of economic interests in the process of the functioning of the economic system are investigated, and the factors of influence on economic interests are highlighted.

Keywords: economic interests, economic system, economic laws, microeconomics, macroeconomics, social needs.

JEL classification: A13; E23

Постановка проблеми. Зміни, що відбуваються в нашій країні та у світовому масштабі, супроводжуються наростанням комплексу проблем сучасного

суспільства – політичних, економічних, соціальних, технологічних, екологічних, духовних, культурних тощо. Їхнє розуміння і пошук шляхів вирішення

лежать через осмислення глибинних завдань науки, що означають активізацію розробки нової парадигми економічної теорії. У першу чергу, це відноситься до проблеми економічного інтересу - найбільш дискусійної, складної, далекої від вирішення. Система економічних інтересів, її динамізм поступово займають все поле економічної науки, бо, по суті, мова йде про зміни структури і сутності господарського буття людини, системи економічних нормативів і регуляторів, рівня ефективності господарювання і можливості функціонування інноваційного механізму на основі узгодження його системоутворюючих і регулюючих елементів.

Соціально-економічний розвиток суспільства у своїй основі передбачає динамізм економічних інтересів, що несе високий рівень раціональної організації соціуму і його господарської структури, взаємодію господарюючих суб'єктів. А це в будь-якій економічній системі тісно пов'язане як зі зміною відносин власності, що призводить в результаті до структурних зрушень в економіці, вирішенням протиріч, що виникають в цьому випадку, так і всієї економічної системи, її структури в цілому.

Відсутність цього взаємозв'язку стає причиною таких негативних наслідків в економіці, як низький рівень конкуренції, неефективна реалізація перспективних рішень, загальнонаціональні кризи тощо. Подолання подібних деформацій може бути досягнуто за узгодженості інтересів суб'єктів економічних відносин, при їх динамічності відповідно до зміни форм власності та адекватних структурних перетворень в суспільному відтворенні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Методологічні засади теорії економічних інтересів досліджували в своїх працях зарубіжні та вітчизняні науковці: В. Базилевич, М. Довженко, П. Єщенко, Г. Клишко, І. Комарницький, К. Кривенко, А. Маслоу, А. Мазаракі, С. Мочерний, В. Геєць, Р. Фрімен, Д.А. Узбек [8], А. Чухно та інші. Проблеми механізму узгодженості та взаємодії економічних інтересів досліджували: Богдан Н.М. [1; 2; 3], Богданов Р.І. [4], Кондратенко Н.О., Молодченко Т.Г. [5], Осіпова Л.В. [6], Рябцева Н.В., Алсуф'єва О.О. [7] та інші. При наявності великої кількості наукових розробок в цій площині ряд проблем, що стосуються процесу узгодження економічних інтересів в господарських системах продовжують залишатися недостатньо дослідженими.

Мета статті полягає в дослідженні сутності, форм існування і методів впливу економічних інтересів на процеси, що відбуваються в економічній системі та процесу узгодження економічних інтересів в процесі функціонування господарської системи.

Виклад основних результатів дослідження. Основою економічного життя суспільства є економічні відносини між людьми. Від досконалості економічних відносин залежить розвиток і стабільність суспільства. Економічні інтереси виступають об'єктивними мотивами діяльності людей, що відображають їхнє місце в суспільному виробництві. Таким чином, економічні інтереси стають об'єктивними та невід'ємними умовами

існування суспільства, які відображаються у свідомості людей у вигляді цілей [4, с. 43-44].

В узагальненому вигляді економічний інтерес – це вигода, якої досягають у процесі реалізації економічних відносин. Економічні інтереси в процесі реалізації постають активним двигуном змін, прогресивних зрушень, реформ, цільових та хаотичних явищ, а також війни [8].

Дослідження економічних інтересів як фундаментальної категорії економічної теорії неможливе без вивчення питань узгодження економічних інтересів. Реалізація інтересів неможлива без урахування особливого та одиничного, загального та специфічного, що, своєю чергою, не означає їх збігу або підпорядкування одних інтересів іншим, чи якомусь одному [5, с. 90]. В економічній науці не існує єдиної точки зору щодо форм існування і методів впливу економічних інтересів на процеси, що відбуваються в економічній системі.

Під узгодженням економічних інтересів ми розуміємо процес координування, поєднання дій економічних суб'єктів, що сприяє поступальному розвитку економіки. Узгодження інтересів спрямовано на формування такої взаємодії між учасниками економічної системи, при якому «вкладення в неї виявляються виправданими з точки зору отримання бажаного результату для кожної зі сторін», тобто на досягнення балансу інтересів [3, с. 57].

На думку Богдан Н. М., це обумовлено тим, що економічні інтереси виявляються опосередкованим впливом економічних законів на реальні господарські процеси. І чим вище рівень даної системи (підприємство, галузь, регіон, національне господарство в цілому), тим більш чітко простежується прояв економічних законів, їх вплив на кінцевий результат господарювання. Спроба ігнорування постулатів економіки на мікрорівні (підприємство, фірма), як правило, практично безболісна, але на макрорівні (національне господарство) ці постулати лежать у фундаменті самої системи господарювання, яка без них реально не існує [1, с. 128-129].

Економічна система, розглядається на двох просторових рівнях: мікроекономіка і макроекономіка. Для такого підходу характерна дискретність уявлення економічного простору - не існує деякого або деяких проміжних рівнів, що забезпечують зв'язок між мікро - та макрорівнями. Проте наявність таких зв'язків очевидна, без них реальний господарський процес неможливий. Протиріччя легко знімається, якщо врахувати, що макрорівень – це та абстрактна реальність, в якій існують економічні закони і одночасно створюють цю реальність. В економічному просторі виділяють також мезорівень для дослідження економічних систем на регіональному рівні [2, с. 11].

Об'єктивні економічні закони існують поза простором, але в часі який називається економічним. На основі досліджень в цій площині різних авторів Богдан Н.М. припускає, що цей час багатомірний, так як кожен об'єкт (економічний закон) цього часу існує незалежно від інших об'єктів. Іншою особливістю

економічного часу, автор вважає різну швидкість його плину в кожному вимірі. В залежності від стану мікрорівня і його відображення на макрорівень дія тих чи інших економічних законів може посилюватися або слабшати, а отже, швидкість плину часу в кожному вимірі може бути різною, прискорення - як позитивним, так і негативним [2, с. 11].

В економічній науці відсутня єдина думка щодо механізму функціонування цих процесів. В цілому, учені погоджуються з ідеєю що економічні закони функціонують в просторово-часовому континуумі. Але одні вважають, що економічний час має тенденцію до повернення назад, а інші стверджують що час уповільнюється при послабленні дії економічних законів.

Під узгодженням економічних інтересів, розуміється процес упорядкування господарські зв'язки які є реальним відображенням абстракцій, об'єктивних економічних законів. Однак прискорення або уповільнення економічного часу при посиленні (ослабленні) дії будь-якого економічного закону - це той ключовий момент, який може дозволити дати деяку не тільки якісну, а й кількісну оцінку результативності процесу узгодження економічних інтересів різних суб'єктів [1, с. 130].

Економічний закон має певні межі впливу на об'єктивну реальність, цей часовий континуум є замкнутим. Отже, при необмеженому часі існування

економічного закону в замкнутому тимчасовому континуумі час в ньому може змінювати свої характеристики. Напрямок течії часу визначається дією закону щодо відображення мікрорівня в макрорівні. Економічного закону впливають на процес господарювання через економічний інтерес. При формуванні структури економічної системи економічний інтерес виступає в ролі творчої основи. Після того як структура економічної системи сформована вона виступає носієм інтересів, їх оболонкою.

Орієнтація економічного інтересу в просторі залежить від стану характеристик руху економічного часу, вектора його спрямованості. Хоча поняття вектора спрямованості економічного часу є досить умовним, тому що мова йде про часовий континуум, проте спрямованість можна пов'язати як зі швидкістю, так і з прискоренням руху економічного часу. Для визначеності поняття вектора спрямованості будемо розуміти під ним вектор прискорення. Формально процес відображення вектора спрямованості економічного часу протікає в формі перетворення економічного інтересу (макрорівень) в господарський інтерес (мікрорівень) [2, с. 12].

Економічні інтереси суб'єктів будь-якої діяльності, як відомо, виконують багатofункціональну роль (таблиця 1).

Таблиця 1

Роль економічних інтересів в економічній системі

№ з/п	Роль економічних інтересів
По-перше	Є об'єктивною формою прояву виробничих відносин, в цілому, і відносин власності, зокрема.
По-друге	Є формою прояву певних потреб.
По-третє	Виконують роль рушійної сили для прояву активності економічних суб'єктів.
По-перше	Стають необхідною умовою і основою формування механізмів їх узгодження

Джерело: складено автором на основі [7, с. 78-79]

На даному етапі дослідження цілком логічним видається виділення суб'єкта - носія господарських інтересів на мікрорівні. Розглянемо економічну систему через кореляційну пару «об'єкт - суб'єкт». Економічний об'єкт - це об'єкт відносин між економічними суб'єктами. У цій ролі виступають насамперед фактори виробництва та продукт процесу виробництва. Економічна система виражена об'єктом і суб'єктом є господарською системою. Такий висновок ґрунтується на наступному. Якщо економічний об'єкт - це об'єкт відносин між економічними суб'єктами, то в контексті категоріального відносини «загального до конкретного» економічний суб'єкт виступає як конкретне, а відносини між суб'єктами - як загальне. Це є наслідком того, що суб'єкт може бути представлений конкретними формами, але відносини між суб'єктами визначаються економічними законами і є об'єктивними. Отже, відносини як об'єкт виступають як загальне стосовно конкретного - суб'єктів. Звідси можна зробити висновок, що господарська система є конкретним щодо загального економічної системи.

Методологічно господарська система є більш точним терміном в тому випадку, коли під економічними

суб'єктами розуміються господарюючі суб'єкти, які ведуть реальну господарську діяльність. Отже, можна стверджувати, що господарська система - організаційно-правова сукупність факторів виробництва, що реалізує свої господарські інтереси і володіє правом власності на вироблений продукт. Таким чином, кореляційна пара «об'єкт - суб'єкт» в контексті економічної системи наповнена змістом і виступає як «економічна система - господарська система». Далі термін «економічна система» на мікрорівні буде використовуватися як господарська система.

У термінах мікроекономіки поняття господарського інтересу майже не розглядається з огляду на свою абстрактність, але розглядається форма прояву господарського інтересу як процесу прийняття рішень. Змістом господарського інтересу виступають критерії, за якими формуються самі рішення і послідовність реалізації цих рішень. Міркуючи таким чином, можна зробити висновок, що орієнтація економічних інтересів на мікрорівні виражається через критерії прийняття рішень в процесі господарської діяльності. Отже, можна виділити цикл функціонування господарської системи (рисунок 1).

Рис. 1. Цикл функціонування господарської системи
Джерело: складено автором

Не можна стверджувати, що ця послідовність фаз циклу єдино можлива, проте в більшості досліджень по макроекономічним процесам використовується подібна послідовність фаз (етапів), відмінність полягає тільки в ступені деталізації подання циклу. Кожен етап циклу характеризується певним станом простору

економічних інтересів. При розгляді етапів навмисно мова ведеться про економічні інтереси, а не про господарські, так як розглядається абстрактна господарська система. Узгодження економічних інтересів в процесі функціонування господарських системи представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Узгодження економічних інтересів в процесі функціонування господарської системи

Етап (фаза)	Чинник впливу на економічні інтереси	Станом простору економічних інтересів
Перший етап	Рівень поділу праці.	Виникнення економічних інтересів у формі появи структури господарської системи що формується.
Другий етап	-	Узгодження економічних інтересів через встановлення зв'язків між елементами системи.
Третій етап	-	Сформований і стабільно орієнтований простір економічних інтересів генерує замкнутий простір господарських інтересів у формі множини процесів прийняття рішень.
Четвертий етап	Наростаючі змінами простору економічних інтересів за рахунок виникнення невідповідності реакції структури системи на обмежений набір прийнятих в ній рішень.	Неузгодженість економічних інтересів, зниження рівня їх односпрямованості і, як наслідок, до порушення частини зв'язків всередині структури системи.
П'ятий етап	Зміни в просторі економічних інтересів.	Руйнують структуру господарської системи і вона перестає існувати у своїй колишній якості. Починається новий цикл функціонування господарської системи.

Джерело: складено автором

На першому етапі простір економічних інтересів визначається безпосередньо станом виробництва, а точніше рівнем поділу праці в ньому. Об'єктивний процес безперервного поглиблення поділу праці виступає поштовхом виникнення економічних інтересів у формі появи структури господарської системи що формується. Економічні інтереси в цей час лише позначені через елементи створеної структури, яка залежить від поєднання чинників виробництва. Вони утворюють потенціал, який в подальшому повинен бути реалізований. Результатом першого етапу виступає структура господарської системи що формується. В системі починається відлік власного часу. Орієнтація економічних інтересів поки відсутня.

Другий етап - етап узгодження полягає в узгодженні економічних інтересів через встановлення зв'язків між елементами системи. Узгодження відбувається через вплив економічних інтересів на елементи у формі господарських інтересів що виникають, які, в свою чергу, трансформуються в управлінські рішення, що приймаються, спрямовані на розвиток елементів господарської системи. Результатом другого етапу є формування господарської системи по створеній раніше структурі. Орієнтація економічних інтересів має виражену односпрямованість, і з кожним моментом

часу ця спрямованість зростає. Плин часу в системі має позитивне прискорення. Інтенсивність впливу економічних інтересів на основну функцію системи зростає за рахунок їх односпрямованості і прояву властивості емерджентності системи, що розвивається.

На третьому етапі відбувається реалізація основної функції господарської системи - задоволення суспільних потреб результатами своєї діяльності. Сформований і стабільно орієнтований простір економічних інтересів генерує замкнутий простір господарських інтересів у формі множини процесів прийняття рішень. Замкнутість простору визначає завершення цієї множини і співвідношення певного набору рішень будь-яким суперечностям всередині системи. У традиційних термінах дану ситуацію називають управлінням за відхиленнями. Про інтенсивність впливу економічних інтересів на даному етапі говорити не має сенсу в силу їх латентності та консерватизму структури функціонуючої системи. Плин часу в системі на даному етапі має нульове прискорення.

Четвертий етап характеризується наростаючими змінами простору економічних інтересів за рахунок виникнення невідповідності реакції структури системи на обмежений набір прийнятих в ній рішень. Це призводить до неузгодженості економічних інтересів,

зниження рівня їх односпрямованості і, як наслідок, до порушення частини зв'язків всередині структури системи. Модифікація структури посилює інтенсивність впливу економічних інтересів на розпад структури, що починається. У кожен момент часу ця інтенсивність збільшується, а прискорення плину часу стає негативним.

На останньому етапі зміни в просторі економічних інтересів руйнують структуру господарської системи і вона перестає існувати у своїй колишній якості. На елементах господарської системи, що припинила своє існування, відбувається формування нової, якісно іншої системи. Починається новий цикл функціонування господарської системи.

При дослідженні етапів функціонування господарської системи розглядалося тільки прискорення руху часу системи. Пов'язано це з тим, що прискорення виводило якісну характеристику стану системи і, насамперед, її структуру. Саме через прискорення руху часу можна вловити інтенсивність впливу і орієнтацію економічних інтересів у господарській системі. Роль швидкості руху часу в системі визначається насамперед розмірами і складністю її структури. Чим складніша структура системи, тим повільніше плін часу в ній. Очевидність такого висновку підтверджується тривалістю процесу прийняття та реалізації управлінського рішення у великій господарській системі.

Економічний інтерес зумовлює економічну поведінку людей як індивідуальну, так і у групах, якими можна вважати певні підприємницькі структури, підприємства тощо, тобто соціально-економічні системи із сукупністю внутрішніх і зовнішніх економічних відносин. Колективним інтересом є сукупність індивідуальних інтересів без втрати зв'язку з носієм

індивідуального інтересу. Але сукупність індивідуальних інтересів стають колективним інтересом лише за умови їхньої певної узгодженості, яка характеризується спільною зацікавленістю індивідів у реалізації не лише своїх інтересів, а й інтересів інших індивідів. Основою узгодженості економічних інтересів акторів є відносини власності та економічна вигода. Сучасні відносини власності є напруженими, а конкуренція за ресурси суттєво ускладнює досягнення економічної вигоди. Тому в сучасному світі проблема узгодження конфліктних інтересів набагато важливіша і складніша, ніж проблема їх формування [4, с. 44].

Висновки. Запропонований підхід до визначення інтенсивності впливу і орієнтації економічних інтересів у процесі функціонування господарської системи дозволяє, на наш погляд, виділяти реальні економічні процеси і вивчати досить абстрактні макроекономічні об'єкти та їх властивості.

Розглянуті особливості поведінки господарських систем як носіїв економічних інтересів на макрорівні дозволяють більш детально вивчати процеси, що відбуваються на мезо - і мікрорівнях. Принциповою відмінністю тут виступає лише те, що економічні інтереси будуть розглядатися на рівні групових інтересів (федеральних, регіональних, галузевих).

Механізм узгодження інтересів визначається насамперед сутністю існуючої економічної системи. За різних умов суспільного розвитку на перший план можуть виходити ті або інші інтереси. Дуже важливо вчасно зробити в економічній політиці акцент на певну групу інтересів, щоб не допустити процесу відсутності узгодженості інтересів, що стало б гальмом соціально-економічний розвиток [6, с. 255].

Список використаних джерел:

1. Богдан, Н.М. (2018). Теоретико-методологічне забезпечення узгодження економічних інтересів регіону. дис. д-ра екон. наук. Харків.
2. Богдан, Н.М. (2018). Узгодження економічних інтересів як ресурсне забезпечення регіонального розвитку. Український журнал прикладної економіки, Т. 3. № 1. С. 6-19.
3. Богдан, Н.М. (2018). Концептуальні підходи до формування механізму узгодження економічних інтересів суб'єктів на регіональному рівні. БІЗНЕСІНФОРМ, № 4. С. 55-61.
4. Богданов, Р.І. (2018). Інституціональні можливості узгодження економічних інтересів у системі економічної безпеки підприємства. БІЗНЕСІНФОРМ, № 11. С. 42-47. URL: <https://salo.li/89bbBb4>.
5. Кондратенко, Н.О., Молодченко, Т.Г. (2018). Проблеми забезпечення узгодження економічних інтересів у регіоні. БІЗНЕСІНФОРМ, № 6. (485). С. 87-93.
6. Осіпова, Л.В. (2014). Проблеми класифікації та взаємодії інтересів. Вісник Хмельницького національного університету, № 1. С. 247-255. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_1_49.
7. Рябцева, Н.В., Алсуф'єва, О.О. (2013). Механізм узгодження економічних інтересів в інноваційній макроекономічній системі. Економічний вісник, № 2. С. 77-84. URL:
8. Узбек, Д.А. (2023). Національні економічні інтереси у процесах розвитку прогресивної моделі економіки. Економіка та суспільство, № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3004>.

References:

1. Bohdan, N.M. (2018). Teoretyko-metodolohichne zabezpechennia uzghodzhennia ekonomichnykh interesiv rehionu. [Theoretical and methodological support for coordination of economic interests of the region]. dys. d-ra ekon. nauk. Kharkiv [in Ukrainian].
2. Bohdan, N.M. (2018). Uzghodzhennia ekonomichnykh interesiv yak resursne zabezpechennia rehionalnoho rozvytku. [Coordination of economic interests as resource support for regional development]. Ukrainskyi zhurnal

prykladnoi ekonomii, Vol. 3. No. 1. Pp. 6-19. [in Ukrainian].

3. Bohdan, N.M. (2018). Kontseptualni pidkhody do formuvannya mekhanizmu uzgodzhennia ekonomichnykh interesiv subiektiv na rehionalnomu rivni. [Conceptual approaches to the formation of a mechanism for coordinating the economic interests of subjects at the regional level]. BIZNESINFORM, No. 4. Pp. 55-61. [in Ukrainian].

4. Bohdanov, R.I. (2018). Instytutsionalni mozhlyvosti uzgodzhennia ekonomichnykh interesiv u systemi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva. [Institutional possibilities of coordination of economic interests in the system of economic security of the enterprise]. BIZNESINFORM, No. 11. Pp. 42-47. Retrieved from: <https://salo.li/89bbBb4>. [in Ukrainian].

5. Kondratenko, N.O. & Molodchenko, T.H. (2018). Problemy zabezpechennia uzgodzhennia ekonomichnykh interesiv u rehioni. [Problems of ensuring coordination of economic interests in the region]. BIZNESINFORM, No. 6 (485). Pp. 87-93. [in Ukrainian].

6. Osipova, L.V. (2014). Problemy klasyfikatsii ta vzaiemodii interesiv. [Problems of classification and interaction of interests]. Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, No. 1. Pp. 247-255. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_1_49. [in Ukrainian].

7. Riabtseva, N.V. & Alsufieva, O.O. (2013). Mekhanizm uzgodzhennia ekonomichnykh interesiv v innovatsiinii makroekonomichnii systemi. [The mechanism of coordination of economic interests in the innovative macroeconomic system]. Ekonomichniy visnyk, No. 2. Pp. 77-84. [in Ukrainian].

8. Uzbek, D.A. (2023). Natsionalni ekonomichni interesy u protsesakh rozvytku prohresyvnoi modeli ekonomiky [National economic interests in the processes of development of a progressive model of the economy]. Ekonomika ta suspilstvo, Vypusk, No. 56. Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3004>. [in Ukrainian].